

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

SIMONE DE BEAUVOIR O MOARTE FOARTE UȘOARĂ

Traducere din limba franceză de
DANIEL NICOLESCU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Marilena Brînzan
DTP: Iuliana Constantinescu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

SIMONE DE BEAUVOIR
UNE MORT TRÈS DOUCE
© Éditions Gallimard, Paris, 1964
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2025,
pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BEAUVOIR, SIMONE DE
O moarte foarte ușoară / Simone de Beauvoir;
trad. din franceză de Daniel Nicolescu. –
București: Humanitas Fiction, 2025
ISBN 978-606-097-511-3
I. Nicolescu, Daniel (trad.)
821.133.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 / 408 83 50, fax 021 / 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Surorii mele

*Do not go gentle into that good night.
Old age should burn and rave at close of day;
Rage, rage against the dying of the light*¹.

Dylan Thomas

-
1. Să nu pășești smerit spre noaptea mare,
Ci ardă-ți bătrânețea cu larmă la apus,
Ridică-te-mpotriva luminii care moare.
(trad. Rareș Tărniceru) (N. tr.)

Joi, 24 octombrie 1963, la ora patru după-amiază, mă aflu la Roma, în camera mea din hotelul Minerva; trebuia să mă întorc acasă cu avionul a doua zi și tocmai puneam niște documente în ordine, când a țârâit telefonul. Mă suna Bost de la Paris: „Mama dumneavoastră a avut un accident“, mi-a spus. M-am gândit: a dat o mașină peste ea. Urcă anevoie din stradă pe trotuar, sprijinită în baston, și o lovide o mașină. „A căzut în baie; și-a rupt colul femural“, mi-a zis Bost. Locuia în același imobil cu ea. În ajun, spre ora zece seara, urcând pe scară împreună cu Olga, zărise trei persoane înaintea lor: o doamnă și doi polițiști. „E la etajul doi și jumătate“, spunea cucoana. Oare pășise ceva doamna de Beauvoir? Da. Căzuse. Înainte să ajungă la telefon, se târâse pe dușumea vreme de două ceasuri; o rugase pe o prietenă, pe doamna Tardieu, să spargă ușa. Bost și Olga însoțiseră grupul până la apartament.

O găsiseră pe mama întinsă pe jos, îmbrăcată în capotul ei roșu din catifea reiată. Doctorița Lacroix, care locuiește în același imobil, diagnosticase o fractură a colului femural; transportată la serviciul de urgențe al spitalului Boucicaut, mama își petrecuse noaptea într-un salon comun. „O voi duce însă la clinica C.“, mi-a zis Bost. „Acolo operează unul dintre cei mai buni chirurghi ortopezi, profesorul B. Ea a protestat, îi era teamă că o să vă coste pre mult. Dar până la urmă am convins-o.“

Biata mama! Luaserăm masa împreună când m-am întors de la Moscova, cu cinci săptămâni înainte; ca de obicei, arăta rău. Cândva, nu foarte demult, se amăgea că nu-și arată vârsta; acum nu te mai puteai păcăli: era o femeie de șaptezeci de ani, foarte consumată. Artroza șoldurilor, care i se declanșase imediat după război, se înrăutățise an de an, în ciuda curelor la Aix-les-Bains și a masajelor; îi lua o oră să ocolească un grup de case. Suferea, dormea prost, în ciuda celor șase pastile de aspirină pe care le înghițea zilnic. De doi sau trei ani încoace, și mai cu seamă de iarna trecută, îi vedeam mereu cearcănele vineții, nasul subțiat, obrații supti. Nimic grav, spunea medicul ei, doctorul D.: tulburări ale ficatului, tranzit intestinal lent; îi prescria câteva remedii, dulceață de tamarin împotriva constipației. Nu m-a mirat, în ziua aceea, că s-a simțit „hodorogită“; ce m-a

întristat a fost că avusese parte de o vară proastă. Ar fi putut să-și petreacă vacanța la un hotel sau într-o mănăstire care primea oaspeți. Dar ea spera să fie invitată, ca în fiecare an, la Meyrignac, de verișoara mea Jeanne, la Scharrachbergen, unde locuia sora mea. Amândouă avuseseră însă probleme. Rămăsese în Parisul pustiu și unde ploua. „Eu, care nu sunt niciodată cuprinsă de gânduri negre, de data asta am fost“, mi-a zis ea. Din fericire, la scurtă vreme după ce am vizitat-o, sora mea o găzduise în Alsacia preț de două săptămâni. Acum, prietenii ei erau la Paris, iar eu mă-ntorceam acolo: fără fractura aia, aș fi găsit-o fără îndoială binedispusă. Inima îi era în stare foarte bună, tensiunea de femeie tânără: nu mă temusem niciodată că va suferi un accident violent.

Am sunat-o la clinică, către ora șase. I-am anunțat întoarcerea, vizita mea. Mi-a răspuns cu voce șovăitoare. Profesorul B. i-a luat receptorul: avea s-o opereze sâmbătă dimineață.

— M-ai lăsat două luni fără o scrisoare! mi-a zis ea, când m-am apropiat de pat.

Am protestat: ne revăzuserăm, îi scrisesem de la Roma. M-a ascultat cu un aer neîncrezător. Fruntea, mâinile îi ardeau; gura un pic strâmbă articula anevoie, și mintea îi era încetoșată. Să fi fost efectul șocului? Sau, dimpotrivă, prăbușirea îi fusese provocată

un mic atac? Avusese dintotdeauna un tic. (Nu, nu dintotdeauna, doar de multă vreme. De când?) Clipa, i se ridicau sprâncenele, se încrunta. Cât am vizitat-o, agitația asta n-a încetat o clipă. Iar când se lăsau, pleoapele ei netede și bombate îi acopereau complet pupilele. A trecut doctorul J., un stagiar: operația n-avea rost, femurul nu se deplasase, după trei luni de odihnă avea să se sudeze la loc. Mama a părut ușurată. A povestit, în devălmășie: cum s-a chinuit să ajungă la telefon, cât a fost de neliniștită; amabilitatea lui Bost și a Olgăi. Fusesse adusă la Boucicaut în halat, fără nici un alt bagaj. A doua zi, Olga îi adusese articolele de toaletă, apă de colonie, un bolerou drăguț, alb, din lână. Olga răspunsese mulțumirilor: „Vai, doamnă, o facem de drag.“

— Părea atât de stânjenită că deranjează, atât de profund recunoscătoare pentru ce făceam, că-ți topea inima, mi-a zis Olga în acea seară.

Mi-a vorbit, cu indignare, despre doctorul D. Ofensat că se apelase la doctorița Lacroix, acesta refuzase să treacă s-o vadă pe mama joi, la Boucicaut.

— Am stat douăzeci de minute spânzurată de telefon, mi-a zis Olga. După acel șoc, după noaptea petrecută la spital, mama dumneavoastră ar fi avut nevoie să fie îmbărbătată de medicul ei curant. El nici n-a vrut s-audă.

Bost nu credea că mama avusese un atac: după ce o ridicase, era ușor dezorientată, dar lucidă. Cu toate astea, se îndoia că va putea să se refacă în trei luni: în sine, fractura de col femural nu este gravă: o perioadă lungă de imobilizare provoacă escare, iar acestea, în cazul bătrânilor, nu se cicatrizează. Poziția culcat obosește plămânii; bolnavul se alege cu o fluxiuine de piept care-l termină. N-am fost impresionată din cale-afară. În ciuda infirmității, mama era zdravănă. Și, la urma-urmei, era la vârsta la care oamenii mor.

Bost o prevenise pe sora mea, cu care am avut o lungă conversație la telefon: „M-așteptam!“ mi-a zis ea. În Alsacia, mama i se păruse atât de îmbătrânită, de slăbită, încât îi spusese lui Lionel: „Nu prinde primăvara!“ Într-o noapte, mama avusese niște dureri abdominale violente: a fost la un pas să ceară să fie dusă la spital. Dimineața însă își revenise. Iar când au adus-o înapoi cu mașina, „fericită, încântată“ – cum spunea ea – din vacanță, își recăpătase forțele și buna dispoziție. Totuși, la jumătatea lui octombrie, cu aproximativ zece zile înainte de accident, Francine Diato o sunase pe sora mea: „Am luat masa adineauri la mama dumneavoastră. Mi s-a părut într-o stare atât de proastă, încât am ținut să vă avertizez.“ Venită imediat la Paris cu un pretext

inventat, sora mea o însoțise pe mama la radiolog. După examinarea clișeelor, doctorul ei afirmase categoric: „Nu aveți motive de îngrijorare. I s-a format în intestin un fel de pungă, o pungă fecală, care îngreunează evacuarea. Și-apoi, mama dumneavoastră mănâncă prea puțin, ceea ce riscă să provoace carențe: e însă în afara pericolului.” O sfătuisese pe mama să se hrănească mai bine și îi prescrisese remedii noi, foarte energizante. „Cu toate astea, eram îngrijorată”, mi-a zis Poupette. „Am implorat-o pe mama să-și ia o femeie care s-o vegheze noaptea. Niciodată n-a vrut: nu suporta ideea ca o necunoscută să doarmă la ea în casă.” Poupette și cu mine am stabilit ca ea să vină la Paris peste două săptămâni, atunci când proiectam să plec la Praga.

A doua zi, gura mamei era încă deformată, vorbirea poticnită; pleoapele lungi îi umbreau ochii, iar sprâncenele îi tresăreau. Brațul drept, pe care și-l ruptese cu douăzeci de ani în urmă căzând de pe bicicletă, nu se vindecase cum trebuie; iar căderea recentă îi vătămasese brațul stâng: abia mai putea să și le miște. Din fericire, era îngrijită cu o meticuloasă sollicitudine. Camera ei dădea spre o grădină, departe de zgomotele străzii. Patul îi fusese mutat, îl așezaseră de-a lungul peretelui paralel cu fereastră, astfel încât telefonul, fixat de perete, să fie la îndemână. Sprijinită de perne, stătea mai degrabă